

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ ทวิ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ออกข้อกำหนดว่าด้วยการไกล่เกลี่ย ดังต่อไปนี้
ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้เรียกว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๔”
ข้อ ๒ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
ข้อ ๓ ในกรณีที่มีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับข้อกำหนดนี้
ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในข้อกำหนดนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“คดี” หมายความว่า กระบวนพิจารณานับตั้งแต่เสนอคำฟ้องต่อศาล

“ผู้รับผิดชอบราชการศาล” หมายความว่า ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธาน
ศาลอุทธรณ์ภาค ประธานศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้ทำการแทน หรือผู้ที่บุคคลดังกล่าวมอบหมายให้ดำเนินการตามข้อกำหนดนี้ **

“ผู้ประนีประนอม” หมายความว่า บุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจดำเนินการไกล่เกลี่ย
ตามข้อกำหนดนี้

“ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม” หมายความว่า ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

“คณะกรรมการบริหารงานไกล่เกลี่ยประจำศาล” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้น
ตามหมวด ๑๐

“สำนักส่งเสริมงานตุลาการ” หมายความว่า สำนักส่งเสริมงานตุลาการ สำนักงานศาล
ยุติธรรม **

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการประจำศาลยุติธรรมหรือ
ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลยุติธรรม

“ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานตุลาการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงาน
ตุลาการสำนักงานศาลยุติธรรม **

“ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาล” หมายความว่า ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำศาลที่จัดตั้งขึ้น
ตามหมวด ๙

“หัวหน้าศูนย์ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า ข้าราชการศาลยุติธรรมที่ผู้รับผิดชอบราชการศาล
มอบหมายให้รับผิดชอบงานของศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาล

** แก้ไขโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๓

“เจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการหรือลูกจ้างที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลมอบหมายให้ปฏิบัติงานในศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาล

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการตามข้อกำหนดนี้

หมวด ๒

การดำเนินการให้มีการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๖ ในกรณีมีคดีขึ้นสู่ศาล หากผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและคู่ความฝ่ายอื่นตกลงให้มีการไกล่เกลี่ยให้ดำเนินการให้มีการไกล่เกลี่ยตามข้อกำหนดนี้

ข้อ ๗ ในการดำเนินการให้มีการไกล่เกลี่ย ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลอาจเชิญชวนหรือให้คำแนะนำแก่คู่ความ ทนายความหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ย การดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยและวิธีการร้องขอให้มีการไกล่เกลี่ย ตลอดจนข้อมูลอื่นใดอันจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลดังกล่าว

เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการไกล่เกลี่ย ผู้รับผิดชอบราชการศาลอาจประกาศกำหนดลักษณะหรือประเภทของคดีที่ให้ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลดำเนินการเชิญชวนคู่ความให้เข้าร่วมการไกล่เกลี่ย ทั้งนี้การกำหนดลักษณะหรือประเภทคดีดังกล่าวไม่เป็นการจำกัดลักษณะหรือประเภทของคดีอื่นที่อาจดำเนินการไกล่เกลี่ยได้

ข้อ ๘ ในกรณีที่คู่ความประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ย คู่ความอาจแจ้งความประสงค์ต่อศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลหรือแถลงต่อองค์คณะผู้พิพากษาในระหว่างการพิจารณา

ข้อ ๙ ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดแจ้งความประสงค์ต่อศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาล ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการสอบถามความประสงค์ของคู่ความฝ่ายอื่นหากคู่ความทุกฝ่ายประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ย ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยรายงานให้องค์คณะผู้พิพากษาหรือผู้รับผิดชอบราชการศาลทราบ ในกรณีนี้ ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยดำเนินการจัดให้มีการไกล่เกลี่ยตามข้อกำหนดนี้ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดแถลงขอให้มีการไกล่เกลี่ยต่อองค์คณะผู้พิพากษาในระหว่างการพิจารณา ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามคู่ความฝ่ายอื่น หากคู่ความทุกฝ่ายประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยและองค์คณะผู้พิพากษาเห็นสมควร องค์คณะผู้พิพากษาอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยเองหรือมีคำสั่งให้ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลดำเนินการจัดให้มีการไกล่เกลี่ยต่อไป ทั้งนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจกำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไขอื่นใดเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยด้วยก็ได้

หมวด ๓

การไกล่เกลี่ยโดยองค์คณะผู้พิพากษา

ข้อ ๑๑ องค์คณะผู้พิพากษาอาจไกล่เกลี่ยด้วยตนเองหรือให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งหรือหลายคนในองค์คณะดำเนินการไกล่เกลี่ยก็ได้

ในการไกล่เกลี่ยตามวรรคหนึ่ง ให้นำความในหมวด ๔ ส่วนที่ ๔ ถึงส่วนที่ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔
การไกล่เกลี่ยโดยผู้ประนีประนอม
ส่วนที่ ๑
การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ต้องดำเนินการไกล่เกลี่ย ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาอาจแต่งตั้งผู้ประนีประนอมเพื่อช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ให้ผู้ประนีประนอมที่ได้รับการแต่งตั้งดำเนินการไกล่เกลี่ยตามข้อกำหนดนี้

ข้อ ๑๓ การแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานราชการหรือลูกจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรมคนหนึ่งหรือหลายคนและผู้รับผิดชอบราชการศาลจัดให้เป็นผู้ประนีประนอมเป็นการเฉพาะในศาลนั้น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลกำหนด

การแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานราชการหรือลูกจ้างคนหนึ่งหรือหลายคนที่รับราชการในศาลอื่นให้เป็นผู้ประนีประนอมจะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้นั้นและได้รับความเห็นชอบจากผู้รับผิดชอบราชการศาลที่ผู้นั้นรับราชการอยู่

ข้อ ๑๔ ในการแต่งตั้งผู้ประนีประนอม ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาพึงคำนึงถึงความเหมาะสมของบุคคลนั้นและความพอใจของคู่ความเท่าที่จะพึงกระทำได้

ข้อ ๑๕ นอกจากการแต่งตั้งผู้ประนีประนอมตามข้อ ๑๓ การแต่งตั้งบุคคลที่มีได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประนีประนอมตามหมวด ๗ จะทำได้ต่อเมื่อคู่ความที่จะต้องเข้าร่วมในกระบวนการไกล่เกลี่ยได้ให้ความยินยอมและตกลงที่จะรับผิดชอบค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายของบุคคลเช่นว่านั้น ถ้ามี

ข้อ ๑๖ หากการดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยจะเป็นเหตุให้การพิจารณาคดีล่าช้าเกินสมควรศาลอาจสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปพร้อมกับการไกล่เกลี่ยก็ได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์ของคู่ความทุกฝ่ายเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๗ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ย ศาลอาจแต่งตั้งให้ศาลอื่นจัดให้มีการไกล่เกลี่ยแทนก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องได้รับความยินยอมจากศาลที่ได้รับการแต่งตั้ง

กรณีคู่ความประสงค์จะให้ศาลมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้คู่ความลงลายมือชื่อในสัญญาประนีประนอมยอมความต่อหน้าผู้พิพากษาในศาลที่ได้รับแต่งตั้ง และให้ผู้พิพากษาในศาลนั้นลงลายมือชื่อในสัญญาประนีประนอมยอมความพร้อมบันทึกรายงานกระบวนการพิจารณา แล้วส่งให้ศาลเดิมพิจารณาและพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

การจัดส่งเอกสารระหว่างศาล อาจดำเนินการทางโทรสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นก็ได้ ทั้งนี้ เลขาธิการอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดส่งเอกสารทางโทรสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นดังกล่าว

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่กระบวนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลงเพราะเหตุคู่ความสามารถระงับข้อพิพาทได้ด้วยการถอนฟ้อง หรือขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความตามข้อ ๓๕ (๑) ผู้พิพากษาที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ประนีประนอมในคดีนั้นอาจได้รับมอบหมายให้เป็นองค์คณะผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้นก็ได้

ส่วนที่ ๒

การเปิดเผยข้อเท็จจริงและการคัดค้านผู้ประนีประนอม

ข้อ ๑๙ เมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้ว ผู้ประนีประนอมต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงซึ่งอาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางของตนให้คู่ความทราบโดยทันที

นับแต่เวลาที่ได้รับการแต่งตั้งและตลอดระยะเวลาที่กระบวนการไกล่เกลี่ยยังไม่สิ้นสุดหากปรากฏข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งขึ้นภายหลังได้รับการแต่งตั้ง ผู้ประนีประนอมต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงเช่นว่านั้นให้คู่ความทราบโดยทันที เว้นแต่จะได้แจ้งให้คู่ความทราบแล้ว

ข้อ ๒๐ คู่ความอาจคัดค้านผู้ประนีประนอมได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางของผู้ประนีประนอม แต่คู่ความจะคัดค้านผู้ประนีประนอมซึ่งตนได้ให้ความยินยอมในการแต่งตั้งมิได้ เว้นแต่คู่ความฝ่ายนั้นไม่รู้หรือไม่มีเหตุอันควรรู้ถึงเหตุแห่งการคัดค้านในขณะที่ให้ความยินยอม

ข้อ ๒๑ คู่ความที่ประสงค์จะคัดค้านผู้ประนีประนอมต้องแจ้งเหตุแห่งการคัดค้านให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งผู้ประนีประนอมนั้นทราบก่อนเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยหรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ารู้ถึงข้อเท็จจริงตามข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณีทั้งนี้ต้องกระทำก่อนระบวนการณ์ไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลงตามข้อ ๓๕

การที่ผู้ประนีประนอมถอนตัวไม่ถือว่าเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงตามที่คู่ความยกขึ้นคัดค้านในกรณีที่มีการคัดค้าน ให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งผู้ประนีประนอมเป็นผู้พิจารณาและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

ส่วนที่ ๓

การพ้นจากหน้าที่ของผู้ประนีประนอม

ข้อ ๒๒ ให้ผู้ประนีประนอมพ้นจากหน้าที่ในคดีที่ได้รับแต่งตั้งในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ขอลถอนตัวโดยได้รับความเห็นชอบจากผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้ง
- (๒) ถูกจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนผู้ประนีประนอมประจำศาล
- (๓) ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งผู้ประนีประนอมมีคำสั่งถอดถอนเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า
 - (ก) มีเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางในการทำหน้าที่ผู้ประนีประนอม
 - (ข) บกพร่องต่อหน้าที่หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ผู้ประนีประนอม
 - (ค) ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่การเป็นผู้ประนีประนอม
 - (ง) กระทำหรือละเว้นกระทำการตามหน้าที่ของผู้ประนีประนอม โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้คู่ความเสียหาย
- (๔) เมื่อมีเหตุที่ผู้ประนีประนอมมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๕๑ (๖) (๗) (๑๐) และ (๑๑)

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ผู้ประนีประนอมพ้นจากหน้าที่ตามข้อ ๒๒ ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งผู้ประนีประนอมอาจมีคำสั่งให้กระบวนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลงหรือแต่งตั้งผู้ประนีประนอมคนใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาอาจแต่งตั้งผู้ประนีประนอมที่พ้นจากหน้าที่ไปตามข้อ ๒๒ (๑) ให้ทำหน้าที่อีกครั้งก็ได้

ส่วนที่ ๔
กระบวนการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๒๔ เมื่อมีการแต่งตั้งผู้ประนีประนอมในคดีได้แล้ว การรับส่งเอกสาร สำนวนคดีหรือการติดต่อใด ๆ ระหว่างศาลกับผู้ประนีประนอมให้เป็นไปตามที่ศาลนั้นกำหนด

ในกรณีที่ผู้ประนีประนอมประสงค์จะศึกษาเอกสารในสำนวนคดีเพื่อประโยชน์ในการเตรียมตัวไกล่เกลี่ย ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยจัดเอกสารในสำนวนคดีให้แก่ผู้ประนีประนอมตามหลักเกณฑ์ของศาลนั้น หรือตามที่ศาลเห็นสมควร

ข้อ ๒๕ คู่ความที่เป็นบุคคลธรรมดาพึงเข้าร่วมประชุมไกล่เกลี่ยด้วยตนเอง เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ คู่ความนั้นอาจแต่งตั้งตัวแทนที่มีอำนาจตัดสินใจและทำสัญญาประนีประนอมยอมความเข้าร่วมประชุมไกล่เกลี่ยก็ได้

คู่ความที่เป็นนิติบุคคลพึงแต่งตั้งตัวแทนที่มีอำนาจตัดสินใจและทำสัญญาประนีประนอมยอมความเข้าร่วมประชุมไกล่เกลี่ย โดยทำเป็นหนังสือส่งต่อเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ไกล่เกลี่ย เว้นแต่จะได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจทำสัญญาประนีประนอมยอมความไว้ในคดีแล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ไกล่เกลี่ยได้รับหนังสือแต่งตั้งตัวแทนแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจและขอบเขตอำนาจที่ได้รับมอบ ในกรณีที่หนังสือมอบอำนาจมีข้อบกพร่องหรือมีข้อจำกัดเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจที่ได้รับมอบ ให้แจ้งให้ผู้ประนีประนอมทราบ

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่คู่ความมิได้ตกลงไว้เป็นอย่างอื่น ผู้ประนีประนอมอาจกำหนดขั้นตอนหรือแนวทางในการดำเนินการไกล่เกลี่ยตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความประสงค์ของคู่ความ การปฏิบัติต่อคู่ความอย่างเป็นธรรมและความต้องการที่จะระงับข้อพิพาทด้วยความรวดเร็ว

ก่อนไกล่เกลี่ย ให้ผู้ประนีประนอมแจ้งขั้นตอนการไกล่เกลี่ยให้คู่ความทราบว่า ข้อเสนอและคำแถลงเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในชั้นไกล่เกลี่ย ศาลจะเก็บเป็นความลับ คู่ความไม่มีสิทธิใช้อ้างอิงไม่ว่ากรณีใด ๆ และไม่ผูกมัดคู่ความหรือศาลให้ต้องปฏิบัติตาม และหากคดีไม่สามารถตกลงกันได้ก็ไม่มีผลต่อการพิจารณาและคำพิพากษาของศาล

ข้อ ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอมอาจให้คู่ความเสนอข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเบื้องต้นแห่งข้อพิพาท ตลอดจนข้อเสนอในการระงับข้อพิพาทต่อผู้ประนีประนอมหรืออาจเสนอให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลดังกล่าวระหว่างคู่ความก็ได้

คู่ความอาจขอให้ผู้ประนีประนอมดำเนินการตามความในวรรคก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ประนีประนอมจะจัดให้มีการดำเนินการตามที่คู่ความขอหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๒๘ การไกล่เกลี่ยจะทำด้วยวิธีใด ณ วันเวลาและสถานที่ใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ศาลนั้นกำหนด โดยต้องแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบ

ข้อ ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอมอาจอนุญาตให้เฉพาะแต่ตัวความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่ายอยู่ในการประชุมไกล่เกลี่ยก็ได้ ทั้งนี้ผู้ประนีประนอมต้องแจ้งถึงการดำเนินการไกล่เกลี่ยนั้นให้คู่ความฝ่ายที่มีได้เข้าร่วมทราบด้วย

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่ตัวแทน ทนายความ ที่ปรึกษาของคู่ความหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งผู้ประนีประนอมอนุญาตให้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยด้วย

ข้อ ๓๐ เมื่อผู้ประนีประนอมได้รับข้อมูลอันเกี่ยวกับข้อพิพาทจากคู่ความฝ่ายหนึ่งผู้ประนีประนอมอาจเปิดเผยสาระของข้อมูลนั้นให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ เว้นแต่ข้อมูลที่คู่ความได้ให้ไว้โดยห้ามมิให้เปิดเผย

ข้อ ๓๑ กระบวนการไกล่เกลี่ยให้ดำเนินการเป็นการลับ และไม่ให้มีการบันทึกรายละเอียดของการไกล่เกลี่ยไว้ เว้นแต่คู่ความจะตกลงกันให้บันทึกรายละเอียดของการไกล่เกลี่ยทั้งหมดหรือแต่บางส่วนโดยคู่ความเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายก็ได้

ข้อ ๓๒ ผู้ประนีประนอมอาจจัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความให้แก่คู่ความ หรือจะให้ทนายความของคู่ความหรือเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ไกล่เกลี่ยเป็นผู้จัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความให้ก็ได้

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ไกล่เกลี่ยไม่ได้เป็นผู้จัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นผู้ประนีประนอมอาจขอให้เจ้าหน้าที่ประจำ ศูนย์ไกล่เกลี่ยช่วยตรวจสอบว่าข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความกันนั้นเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือไม่ก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการประนีประนอมยอมความ คู่ความอาจขอให้องค์คณะผู้พิพากษาให้ความเห็นเกี่ยวกับจำนวนค่าทนายความที่เหมาะสมเพื่อให้คู่ความกำหนดไว้ในสัญญาประนีประนอมยอมความ หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นสมควร จะให้ความเห็นดังกล่าวก็ได้

หากการจัดทำสัญญาดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายที่คู่ความต้องรับผิดชอบ ผู้ประนีประนอมจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากคู่ความทุกฝ่ายก่อนและคู่ความตกลงรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายนั้นแล้ว

ข้อ ๓๓ ผู้ประนีประนอมจะต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งกำหนด

หากผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งเห็นสมควรหรือผู้ประนีประนอมร้องขอ ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งอาจขยายระยะเวลาในการดำเนินการไกล่เกลี่ยออกไปอีกก็ได้ ถ้าการขยายระยะเวลาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ของคู่ความทุกฝ่ายและมีได้ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีล่าช้าเกินสมควร

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดดำเนินการไกล่เกลี่ยโดยมีลักษณะประวิงคดีให้ชักช้าให้ผู้ประนีประนอมรายงานให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓๔ ผู้ประนีประนอมต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยเพื่อให้การไกล่เกลี่ยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของคู่ความ

ส่วนที่ ๕

การสิ้นสุดแห่งกระบวนการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๓๕ ในกรณีดังต่อไปนี้ถือว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง

- (๑) คู่ความตกลงระงับข้อพิพาทด้วยการถอนฟ้อง หรือขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ
- (๒) คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์ให้ทำการไกล่เกลี่ยอีกต่อไป
- (๓) คู่ความไม่สามารถระงับข้อพิพาทได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๔) ผู้ประนีประนอมเห็นว่าการดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์แก่คดี
- (๕) ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งเห็นว่าการดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์แก่คดี

ข้อ ๓๖ เมื่อกระบวนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง ให้ผู้ประนีประนอมรายงานผลของการไกล่เกลี่ยให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาทราบเพื่อดำเนินการต่อไปโดยเร็ว

ในกรณีที่คู่ความตกลงระงับข้อพิพาทเพียงบางส่วน หรือตกลงรับข้อเท็จจริงบางประการและยินยอมนำข้อตกลงเช่นว่านั้นไปใช้อ้างอิงในการพิจารณาพิพากษาของศาลได้ ให้ผู้ประนีประนอมจัดทำบันทึกข้อตกลงและรายงานให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาทราบ

ส่วนที่ ๖

การรักษาความลับของข้อมูลในการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๓๗ ในกรณีที่คู่ความไม่ได้ตกลงไว้เป็นอย่างอื่น ให้รักษาข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นความลับ เว้นแต่เป็นการใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติหรือบังคับให้เป็นไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

ข้อ ๓๘ ห้ามมิให้คู่ความที่เข้าร่วมในการไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอมหรือบุคคลภายนอกกรรมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการไกล่เกลี่ย นำความลับไปอ้างอิง หรือนำสืบเป็นพยานหลักฐานในกระบวนการอนุญาตตุลาการ กระบวนพิจารณาของศาลหรือเพื่อดำเนินการอื่นใดไม่ว่าจะนำไปใช้ในรูปแบบใด เกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ความประสงค์หรือความเต็มใจของคู่ความในการขอเข้าร่วมในการไกล่เกลี่ย
- (๒) ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการในการระงับข้อพิพาทของคู่ความในการไกล่เกลี่ย
- (๓) การยอมรับหรือข้อความที่กระทำโดยคู่ความในการไกล่เกลี่ย
- (๔) ข้อเสนอใด ๆ ที่เสนอโดยผู้ประนีประนอม
- (๕) ข้อเท็จจริงที่ได้แสดงให้เห็นถึงความเต็มใจที่จะยอมรับข้อเสนอในการไกล่เกลี่ย
- (๖) เอกสารที่จัดทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะใช้หรือใช้ในการไกล่เกลี่ยโดยเฉพาะ

อนึ่งพยานหลักฐานใดที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย หากเป็นพยานหลักฐานที่นำสืบได้อยู่แล้วในกระบวนการอนุญาตตุลาการ กระบวนพิจารณาของศาล หรือเพื่อดำเนินการอื่นใด ย่อมไม่ต้องห้ามตามความในวรรคหนึ่ง

ข้อ ๓๙ การขอให้ศาลมีคำสั่งให้ส่งเอกสารหรือหมายเรียกให้บุคคลใดมาเปิดเผยความลับหรือพยานหลักฐานที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติหรือบังคับให้เป็นไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

ส่วนที่ ๗

ค่าปฎิการและค่าใช้จ่าย

ข้อ ๔๐ ผู้ประนีประนอมที่ขึ้นทะเบียนตามหมวด ๗ ให้มีสิทธิได้รับค่าปฎิการและค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เลขาธิการกำหนด

สำหรับการไกล่เกลี่ยคดีที่ดำเนินการในศาลอื่นที่ได้รับแต่งตั้ง ให้เบิกจ่ายจากศาลที่ได้รับแต่งตั้ง

ผู้ประนีประนอมซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานราชการและลูกจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรมไม่มีสิทธิได้รับค่าป่วยการตามข้อกำหนดนี้

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่มีการแต่งตั้งบุคคลซึ่งไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ประนีประนอมประจำศาลตามข้อ ๑๕ และมีค่าใช้จ่ายหรือค่าป่วยการของบุคคลนั้น ให้คู่ความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายและค่าป่วยการดังกล่าวฝ่ายละกึ่งหนึ่ง เว้นแต่คู่ความจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ การวางเงินประกันค่าใช้จ่ายและค่าป่วยการให้หน้าความในข้อ ๔๒ วรรคสองถึงวรรคสี่มาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๔๒ ในกรณีที่ผู้ประนีประนอมเห็นว่าจะต้องว่าจ้างบุคคลภายนอกให้ดำเนินการอย่างใด ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอมจะดำเนินการเช่นนั้นได้ต่อเมื่อคู่ความตกลงที่จะรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายดังกล่าวแล้ว

ให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ไกล่เกลี่ยจัดให้มีบันทึกความตกลงของคู่ความที่จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งแล้วให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน โดยให้คู่ความวางเงินประกันค่าใช้จ่ายไว้ก่อนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่กำหนด หากปรากฏว่าเงินประกันค่าใช้จ่ายที่ได้วางไว้ไม่เพียงพอเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ไกล่เกลี่ยอาจให้คู่ความวางเงินประกันค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมก็ได้

หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่วางเงินประกันค่าใช้จ่ายให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไม่ยินยอมวางเงินประกันแทน ให้ระงับการดำเนินการว่าจ้างบุคคลภายนอกไว้จนกว่าจะได้มีการวางเงินประกันครบถ้วนแล้ว การระงับการดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้กระบวนการไกล่เกลี่ยยุติลง

เมื่อดำเนินการดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว หากปรากฏว่ามีเงินประกันค่าใช้จ่ายเหลืออยู่ ให้คืนแก่คู่ความแต่ละฝ่ายตามส่วนที่ได้วางเงินประกันค่าใช้จ่ายไว้

หมวด ๕ การไกล่เกลี่ยคดีชั้นอุทธรณ์

ข้อ ๔๓ นอกจากที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ ให้นำความในหมวด ๒ ถึงหมวด ๔ มาใช้บังคับกับการไกล่เกลี่ยคดีชั้นอุทธรณ์ด้วยโดยอนุโลม

*ข้อ ๔๔ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการไกล่เกลี่ยคดีชั้นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ หรือศาลชั้นต้นที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้น อาจเชิญชวนให้คู่ความเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยคดีชั้นอุทธรณ์ก็ได้

คู่ความที่ประสงค์จะขอให้มีการไกล่เกลี่ยคดีชั้นอุทธรณ์ ให้แจ้งความประสงค์ต่อศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ หรือศาลชั้นต้นที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้นก็ได้

การไกล่เกลี่ยคดีชั้นอุทธรณ์อาจดำเนินการที่ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ หรือศาลชั้นต้นก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการไกล่เกลี่ยคดีชั้นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ อาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเพิ่มเติมก็ได้เท่าที่ไม่ขัดกับข้อกำหนดนี้

* แก้ไขโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๔

*ข้อ ๔๕ ในกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วและมีการอุทธรณ์ แต่ยังไม่ได้ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ หากคู่ความประสงค์ให้มีการไกล่เกลี่ย ผู้รับผิดชอบราชการศาลชั้นต้นอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยไปก่อนและแจ้งให้ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษทราบ แม้ต่อมาจะได้ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษแล้ว ก็ให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไปได้เว้นแต่ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

*ข้อ ๔๖ ในกรณีที่ดำเนินการไกล่เกลี่ยที่ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาคหรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ อาจแต่งตั้งผู้ประนีประนอมเอง หรือมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลชั้นต้นเป็นผู้แต่งตั้งผู้ประนีประนอมก็ได้

หากศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ ได้จัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่จะทำหน้าที่ผู้ประนีประนอมในศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษไว้ให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลชั้นต้นแต่งตั้งผู้ประนีประนอมจากบัญชีดังกล่าว หากศาลอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ ไม่ได้จัดทำบัญชีดังกล่าวไว้หรือได้จัดทำไว้แต่บุคคลที่อยู่ในบัญชีรายชื่อไม่อาจไปปฏิบัติหน้าที่ในคดีที่จะต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยได้ ผู้รับผิดชอบราชการศาลชั้นต้นอาจแต่งตั้งผู้ประนีประนอมจากบัญชีรายชื่อของศาลชั้นต้นก็ได้

ค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายของผู้ประนีประนอมที่ขึ้นทะเบียนตามหมวด ๗ สำหรับการไกล่เกลี่ยคดีชั้นอุทธรณ์ที่ดำเนินการในศาลชั้นต้น ให้เบิกจ่ายจากศาลชั้นต้น

*ข้อ ๔๗ ในกรณีที่ดำเนินการไกล่เกลี่ยที่ศาลชั้นต้น หากคู่ความประสงค์จะให้ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ มีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความให้คู่ความลงลายมือชื่อในสัญญาประนีประนอมยอมความต่อหน้าผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลชั้นต้นมอบหมาย และให้ผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นลงลายมือชื่อในสัญญาประนีประนอมยอมความพร้อมทำรายงานกระบวนการพิจารณา แล้วรีบดำเนินการจัดส่งเอกสารต่าง ๆ ไปยังศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ เพื่อพิจารณาและพิพากษาคตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยเร็ว

*ข้อ ๔๘ ในกรณีที่คู่ความประสงค์จะให้ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ มีคำพิพากษาคตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ศาลชั้นต้นอาจส่งรายงานกระบวนการพิจารณาและสัญญาประนีประนอมยอมความที่ทำขึ้นตามข้อ ๔๗ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังศาลอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ โดยทางโทรสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น และหากศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษเห็นควร ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาคหรือศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ อาจจัดส่งคำพิพากษาคตามยอมในคดีดังกล่าวไปยังศาลชั้นต้นทางโทรสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ทั้งนี้ เลขาธิการอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดส่งเอกสารทางโทรสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวก็ได้

หมวด ๖ การไกล่เกลี่ยคดีชั้นฎีกา

ข้อ ๔๙ ให้นำความในหมวด ๕ มาใช้บังคับแก่การไกล่เกลี่ยคดีชั้นฎีกาด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๗
 ทะเบียนผู้ประนีประนอม
 ส่วนที่ ๑
 การขึ้นทะเบียน

ข้อ ๕๐ ให้เลขาธิการจัดให้มีทะเบียนผู้ประนีประนอมขึ้นโดยให้คำนึงถึงความจำเป็นของแต่ละ

ศาล

กรอบอัตราผู้ประนีประนอมที่แต่ละศาลเสนอขอให้ขึ้นทะเบียนตามหมวดนี้ให้เป็นไปตาม

ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม

ข้อ ๕๑ ผู้ขอขึ้นทะเบียนผู้ประนีประนอมต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
- (๒) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีและมีประสบการณ์ในการทำงานมาไม่น้อยกว่าห้าปี หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานสาขาต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การไกล่เกลี่ยไม่น้อยกว่าสิบปี
- (๓) เป็นผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรเทคนิคหรือวิธีการไกล่เกลี่ยที่สำนักงานศาลยุติธรรมจัดหรือรับรอง
- (๔) มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ยในศาลหรือในสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการสำนักงานศาลยุติธรรม ไม่น้อยกว่าสิบคดี **
- (๕) เป็นผู้มีความพร้อมที่จะอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ผู้ประนีประนอมประจำศาล
- (๖) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๗) ไม่เป็นผู้ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือกระทำการใดอันอาจกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่ผู้ประนีประนอมประจำศาลหรืออาจเสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งสถาบันศาลยุติธรรม
- (๘) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (๙) ไม่เป็นบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือจิตพินเพื่อนไม่สมประกอบ
- (๑๐) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๑๑) ไม่เป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
- (๑๒) ไม่เป็นผู้พิพากษาสมทบตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒

** แก้ไขโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕

*ข้อ ๕๑/๑ ผู้ขอขึ้นทะเบียนผู้ประนีประนอมซึ่งเคยเป็นข้าราชการตุลาการ จะต้องมีความสมบูรณ์ดี และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๕๑ โดยมีประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ทั้งนี้ ให้ยกเว้นคุณสมบัติตามข้อ ๕๑ (๓) และ (๔)

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนผู้ประนีประนอมซึ่งเคยเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

ในการแนบหลักฐานตามข้อ ๕๒ ของผู้ขอขึ้นทะเบียนตามข้อนี้ สำนักส่งเสริมงานตุลาการอาจจัดให้ใช้เอกสารรับรองอย่างอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๕๒ ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนยื่นคำขอขึ้นทะเบียนผู้ประนีประนอมต่อผู้อำนวยการพร้อมแนบหลักฐานดังต่อไปนี้

- (๑) สำเนาทะเบียนบ้าน
- (๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (๓) สำเนาแสดงคุณวุฒิ
- (๔) สำเนาหลักฐานรับรองการผ่านการอบรมหลักสูตรเทคนิคหรือวิธีการไกล่เกลี่ย
- (๕) หลักฐานการรับรองจำนวนคดีที่ได้ปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ย
- (๖) หนังสือรับรองประสบการณ์ในการทำงาน

ในกรณีผู้ที่เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ประนีประนอมแล้วและประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนอีกอาจขอใช้เอกสารหลักฐานเดิมก็ได้

ให้ผู้อำนวยการตรวจสอบคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้ามและเอกสารหลักฐานของผู้ขอขึ้นทะเบียนแล้วเสนอต่อคณะกรรมการบริหารงานไกล่เกลี่ยประจำศาลเพื่อกลั่นกรองและทำความเห็นเบื้องต้นเสนอต่อผู้รับผิดชอบบริหารศาล หากผู้รับผิดชอบบริหารศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมให้ดำเนินการเสนอชื่อบุคคลดังกล่าวเพื่อขึ้นทะเบียนตามหมวดนี้

ในกรณีที่มีผู้ขอขึ้นทะเบียนหลายคนเกินกว่ากรอบอัตราผู้ประนีประนอมที่กำหนดตามข้อ ๕๐ วรรคสองและผู้ขอขึ้นทะเบียนเหล่านั้นมีคุณสมบัติและความเหมาะสมใกล้เคียงกัน ให้ผู้รับผิดชอบบริหารศาลพิจารณาผู้ที่มีความพร้อมที่จะอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ผู้ประนีประนอมก่อน

ข้อ ๕๓ ให้ผู้อำนวยการรวบรวมรายชื่อผู้ขอขึ้นทะเบียนที่ผู้รับผิดชอบบริหารศาลเห็นควรให้ได้รับการเสนอชื่อจัดส่งไปยังสำนักส่งเสริมงานตุลาการไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ก่อนวันที่ทะเบียนสิ้นผลตามข้อ ๕๕ **

การเสนอรายชื่อบุคคลเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประนีประนอมเพิ่มเติมให้ทำได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการศาลที่ยังไม่มีผู้ประนีประนอมที่ได้รับการขึ้นทะเบียนปฏิบัติงานในศาลนั้นหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยให้ผู้อำนวยการดำเนินการตามข้อ ๕๒ วรรคสามโดยอนุโลม

* เพิ่มเติมโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖

** แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗

ข้อ ๕๔ ให้ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานตุลาการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ แล้วทำ
ความเห็นเบื้องต้นเสนอเลขาธิการ **

ในการพิจารณาให้ขึ้นทะเบียนบุคคลใดเป็นผู้ประนีประนอมให้เป็นตุลพินาจของเลขาธิการคำ
วินิจฉัยของเลขาธิการให้เป็นที่สุด

ข้อ ๕๕ ให้ทะเบียนผู้ประนีประนอมสิ้นผลลงทุกสองปีนับแต่วันจัดทำทะเบียนโดยไม่ต้องคำนึงว่า
ผู้มีชื่อในทะเบียนได้รับการขึ้นทะเบียนไว้ ณ เวลาใด

การที่ทะเบียนผู้ประนีประนอมสิ้นผลตามวรรคหนึ่งไม่กระทบถึงการแต่งตั้งผู้ประนีประนอมใน
คดีที่ได้ดำเนินการไปแล้วและให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เว้นแต่ผู้รับผิดชอบบราชการศาลหรือ
องค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าป่วยการและ
ค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่กำหนด

ในกรณีที่การจัดทำทะเบียนใหม่ไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ทะเบียนเดิมได้สิ้นผลให้ถือว่า
บุคคลในทะเบียนเดิมยังคงเป็นผู้ประนีประนอมที่ขึ้นทะเบียนอยู่จนกว่าทะเบียนใหม่จะแล้วเสร็จ

ข้อ ๕๖ ผู้ที่เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ประนีประนอมแล้วและไม่ได้เป็นผู้ที่เคยถูกจำหน่ายชื่อออก
จากทะเบียนผู้ประนีประนอมเพราะเหตุใด ๆ นอกเหนือจากการลาออกอาจขอขึ้นทะเบียนได้อีก

ในการพิจารณาเสนอชื่อผู้ที่เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ประนีประนอมเพื่อขึ้นทะเบียนอีกให้
ผู้รับผิดชอบบราชการศาลพิจารณาผลการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวในรอบระยะเวลาการขึ้นทะเบียนที่ผ่านมา
มาว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ อุทิศเวลามาปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ประพฤติตนและดำรงตน
ในฐานะผู้ประนีประนอมอย่างเหมาะสมหรือไม่ และต้องได้ทำหน้าที่ใกล้เคียงไม่น้อยกว่าปีละยี่สิบคดี

ข้อ ๕๗ เพื่อประโยชน์แก่คู่ความในการแต่งตั้งผู้ประนีประนอม หากผู้รับผิดชอบบราชการศาล
เห็นสมควร อาจจัดให้มีบัญชีรายชื่อบุคคลที่ประสงค์จะทำหน้าที่ผู้ประนีประนอมเพื่อดำเนินการใกล้เคียงใน
ศาล บุคคลในบัญชีรายชื่อดังกล่าวอาจเป็นผู้ประนีประนอมที่ขึ้นทะเบียนอยู่หรือไม่ก็ได้บุคคลในบัญชีรายชื่อ
ดังกล่าวให้มีจำนวนไม่เกินสี่เท่าของกรอบอัตรากำลังผู้ประนีประนอมที่กำหนดให้สำหรับศาลนั้นตามข้อ ๕๐
วรรคสอง

ในการจัดทำบัญชีรายชื่อดังกล่าว ให้คำนึงถึงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ประนีประนอม
ที่จะขึ้นทะเบียนตามข้อ ๕๑ รวมทั้งประวัติและความประพฤติ ความพร้อมที่จะอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ผู้
ประนีประนอม ความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนความต่อเนื่องในการทำงานและการพัฒนาทักษะในการ
ใกล้เคียงข้อพิพาทของบุคคลที่จะจัดให้อยู่ในบัญชีรายชื่อดังกล่าว ในการนี้ผู้รับผิดชอบบราชการศาลอาจจะ
ดำเนินการตรวจสอบประวัติและความประพฤติตามความเหมาะสม

ในการพิจารณาจัดให้บุคคลใดอยู่ในบัญชีรายชื่อดังกล่าวให้เป็นตุลพินาจของผู้รับผิดชอบบราชการ
ศาลโดยได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารงานใกล้เคียงประจำศาล

ข้อ ๕๘ ให้บัญชีรายชื่อตามข้อ ๕๗ มีวาระคราวละหนึ่งปี

การที่บัญชีรายชื่อดังกล่าวครบวาระไม่กระทบถึงการแต่งตั้งผู้ประนีประนอมในคดีที่ได้ดำเนินการ
ไปแล้วและให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เว้นแต่คู่ความจะตกลงกันเป็นอย่างอื่นหรือผู้รับผิดชอบ
บราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

* แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการใกล้เคียง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘

ส่วนที่ ๒
การจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียน

ข้อ ๕๙ ให้เลขาธิการจำหน่ายชื่อผู้ประนีประนอมออกจากทะเบียนผู้ประนีประนอม เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๕๑
- (๔) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดถึงสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๕) มีคำสั่งถอดถอนตามข้อ ๒๒ (๓)
- (๖) กระทำผิดหรือฝ่าฝืนต่อจริยธรรมของผู้ประนีประนอม ตามข้อ ๖๑ อย่างร้ายแรง

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงตามข้อ ๕๙ (๑) และ (๒) ให้ผู้อำนวยการทำรายงานเสนอต่อผู้รับผิดชอบราชการศาลเพื่อเสนอให้เลขาธิการพิจารณาจำหน่ายชื่อโดยเร็ว

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงตามข้อ ๕๙ (๓) ถึง (๖) ให้ผู้อำนวยการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรับฟังคำชี้แจงของผู้ประนีประนอมที่เกี่ยวข้อง เสร็จแล้วให้ทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการบริหารงานไกล่เกลี่ยประจำศาลเพื่อพิจารณาและทำความเข้าใจเบื้องต้นเสนอต่อผู้รับผิดชอบราชการศาล

ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลเห็นว่าไม่มีเหตุตามวรรคสองให้เสนอเลขาธิการพิจารณาจำหน่ายชื่อโดยเร็ว แต่ถ้าเห็นว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการกระทำผิดหรือฝ่าฝืนต่อจริยธรรมของผู้ประนีประนอมอย่างร้ายแรงหรือมีเหตุอื่นใดอันสมควร ผู้รับผิดชอบราชการศาลอาจตั้งเตือนผู้ประนีประนอมประจำศาลนั้นเป็นลายลักษณ์อักษร และให้รายงานเลขาธิการทราบก็ได้

หมวด ๘

จริยธรรมสำหรับผู้ประนีประนอม

ข้อ ๖๑ ผู้ประนีประนอมต้องปฏิบัติและดำรงตนตามประมวลจริยธรรมที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมกำหนด

หมวด ๙

ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาล

ข้อ ๖๒ ให้มีศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลตามความจำเป็น เพื่อดำเนินงานไกล่เกลี่ยของศาลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการนำวิธีการระงับข้อพิพาททางเลือกโดยเฉพาะการไกล่เกลี่ยมาใช้อย่างแพร่หลาย

ข้อ ๖๓ ให้ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการเพื่อให้มีการไกล่เกลี่ยตามผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายหรือมีคำสั่ง
- (๒) ส่งเสริมและเผยแพร่วิธีการระงับข้อพิพาททางเลือก โดยเฉพาะการไกล่เกลี่ย
- (๓) จัดทำสารบบและสำนวนคดีไกล่เกลี่ย

- (๔) จัดทำและรายงานข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินการไกล่เกลี่ยของศาล ตลอดจนการประเมินผลการดำเนินงานไกล่เกลี่ยของศาล
- (๕) จัดทำบัญชีผู้ประนีประนอมและประสานงานกับผู้ประนีประนอม
- (๖) รวบรวมผลการปฏิบัติงานของผู้ประนีประนอม
- (๗) ประสานงานกับหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการดำเนินวิธีการระงับข้อพิพาททางเลือก
- (๘) ดำเนินการอื่นใดที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลมอบหมาย

ข้อ ๖๔ ในกรณีที่ศาลใดยังไม่มีตำแหน่งหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ข้าราชการศาลยุติธรรมคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลเพื่อรับผิดชอบดูแลงานต่าง ๆ ของศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และอาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการหรือลูกจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรมคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลเพื่อช่วยเหลือและดำเนินงานต่าง ๆ ของศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาล

หมวด ๑๐

คณะกรรมการบริหารงานไกล่เกลี่ยประจำศาล

ข้อ ๖๕ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนางานไกล่เกลี่ยของศาลอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานไกล่เกลี่ยประจำศาลโดยประกอบด้วยบุคคลจากข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมจำนวนห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนตามที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลเห็นสมควร

ข้อ ๖๖ ให้คณะกรรมการบริหารงานไกล่เกลี่ยประจำศาลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ผู้รับผิดชอบราชการศาลเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนางานไกล่เกลี่ยของศาล
- (๒) กำหนดและวางแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ตลอดจนกิจกรรมและการดำเนินงานไกล่เกลี่ยของศาล โดยความเห็นชอบของผู้รับผิดชอบราชการศาล
- (๓) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ผู้รับผิดชอบราชการศาลเกี่ยวกับประเภทของคดีที่ให้ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลสนับสนุนเป็นพิเศษให้มีการไกล่เกลี่ย
- (๔) กลั่นกรองและให้ความเห็นเกี่ยวกับรายชื่อบุคคลที่จะเสนอเพื่อขึ้นทะเบียนผู้ประนีประนอม
- (๕) กลั่นกรองและให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่ประสงค์จะทำหน้าที่ผู้ประนีประนอมตามข้อ ๕๗ วรรคสาม
- (๖) พิจารณาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจำหน่ายชื่อผู้ประนีประนอมออกจากทะเบียนตามข้อ ๖๐ วรรคสอง
- (๗) ติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และการดำเนินงานต่าง ๆ ที่กำหนดไว้
- (๘) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงการดำเนินงาน
- (๙) ดำเนินการอื่นใดตามที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ และความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนางานใกล้เคียงของศาลใดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบงานใกล้เคียงของศาลยุติธรรมทั้งหลาย ให้แจ้งให้สำนักส่งเสริมงานตุลาการทราบ **

ข้อ ๖๗ คณะกรรมการบริหารงานใกล้เคียงประจำศาลอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

หมวด ๑๑

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๖๘ ในวาระเริ่มแรก ให้ถือว่าทะเบียนผู้ประนีประนอมที่จัดทำ ขึ้นตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นทะเบียนผู้ประนีประนอมตามข้อกำหนดนี้และให้มีผลต่อไปจนกระทั่งครบระยะเวลาตามระเบียบดังกล่าว

ในกรณีที่ทะเบียนผู้ประนีประนอมตามวรรคหนึ่งครบระยะเวลาและสิ้นผลก่อนที่การจัดทำทะเบียนผู้ประนีประนอมตามข้อกำหนดนี้จะแล้วเสร็จ ให้ถือว่าทะเบียนผู้ประนีประนอมตามวรรคหนึ่งดังกล่าวใช้บังคับต่อไปจนกว่าการจัดทำทะเบียนผู้ประนีประนอมตามข้อกำหนดนี้จะแล้วเสร็จ

หากวันที่ทะเบียนผู้ประนีประนอมครบระยะเวลาสองปีไม่ตรงกับวันสิ้นปีปฏิทิน เลขานุการอาจกำหนดให้ทะเบียนผู้ประนีประนอมสิ้นผลในวันสิ้นปีปฏิทินก็ได้

ข้อ ๖๙ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำข้อ ๕๑ (๑๒) มาใช้บังคับภายในเจ็ดปี นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

สบโชค สุขารมณ์
ประธานศาลฎีกา

ราชกิจจานุเบกษา ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๗๓ ก

* แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการใกล้เคียง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๙